Leidende principes

Samenwerking onderwijs – jeugdhulp Holland Rijnland

Leidende principes

Samenwerking onderwijs – jeugdhulp Holland Rijnland

De Samenwerking onderwijs-jeugdhulp Holland Rijnland bestaat uit de samenwerkende gemeenten Holland Rijnland, Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland, de Jeugdteams, de Samenwerkingsverbanden PO en VO regio Leiden, Midden-Holland & Rijnstreek en Duin- en Bollenstreek en Regionaal Bureau Leerrecht.

Inhoud

1. De ononderbroken ontwikkeling van de jeugdige staat centraal 4

2. Inclusief, passend en zo nabij mogelijk. 6

3. Samenwerken aan een integraal aanbod voor jeugdigen in zorg en binnen een onderwijszorgarrangement 7

4. Partnerschap en regievoering 9

5. Samen steeds beter worden 10

1. De ononderbroken ontwikkeling van de jeugdige staat centraal

Onderwijs, gemeenten en andere partners dragen vanaf de geboorte van een kind op allerlei manieren bij een ononderbroken ontwikkeling. Alle jeugdigen hebben recht om onderwijs te volgen. De basis daarvoor begint al in de voorschoolse periode.

- De integrale samenwerking tijdens de schoolcarrière van jeugdigen bouwt voort op een stevige basis voor 0-4 jarigen. Voorschoolse voorzieningen en scholen dragen samen zorg voor een goede overdracht en overgang, zeker wanneer het gaat om peuters die extra ondersteuning nodig hebben. Indien een medewerker van de gemeentelijke toegang1 betrokken is bij het gezin hebben gemeenten aandacht voor een goede overdracht van zorgleerlingen. We zetten, ook lokaal, in op een betere samenwerking tussen alle partijen. Ouders in de voorschoolse periode worden beter betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en professionals betrokken bij het gezin, zijn toegerust om hen daarbij te ondersteunen.

- Zowel scholen als gemeenten zetten waar mogelijk ondersteuning van partners uit het voorveld preventief in (JGZ, jongerenwerk, lokaal (jeugd)team) om specialistische inzet te voorkomen. Daar waar nodig wordt tijdig specialistische jeugdhulp ingezet vanuit de gemeente, zodat een verzwaring van de problematiek van de jeugdige wordt voorkomen. Wanneer jeugdhulp ingezet wordt gelden de ‘Kaders begeleiding’.

- Scholen zetten met o.a. hun **basis- en aanvullende ondersteuning** in op een ononderbroken ontwikkeling. Wanneer aanvullend op de ondersteuning vanuit school jeugdhulp nodig is, wordt dit ingezet op basis van een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) waarbij altijd een contactpersoon van het lokale (jeugd)team betrokken is.

- Alle jeugdigen hebben recht om onderwijs te volgen. We committeren ons aan het landelijke thuiszitterspact en werken daarmee toe naar het volgende doel: in onze regio geen jeugdige langer dan drie maanden thuis zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg. (zie ook Uitgelicht: Thuiszittersaanpak).

[1] De gemeentelijke toegang wordt in elke gemeente of regio anders genoemd. Dit kan bijvoorbeeld het sociaal wijkteam zijn of de jeugdteams. Het gaat om de organisatie of medewerkers die de toegang tot de specialistische jeugdhulp (en andere hulp) verzorgen, maar die ook zelf lichte ondersteuning kunnen bieden. In het vervolg van dit document gebruiken we de term lokale (jeugd)teams voor de eenduidigheid.

Uitgelicht: Thuiszittersaanpak

Om het thuiszitterspact te kunnen halen doen we o.a. het volgende:

- We hebben afspraken over hoe we omgaan met alle vormen van verzuim en hebben dit vastgelegd in een afsprakenkaart.

- Leerplicht[2] houdt een registratie bij zodat alle thuiszitters in de regio in beeld zijn en we trends rondom oorzaken
  dagbestedingen etc. kunnen monitoren.

- We hebben afspraken welke partij wanneer regievoerder is. Belangrijk is dat altijd expliciet is bij alle partijen wie de procesregie heeft – en wat dit betekent. Wanneer een kind een schoolinschrijving heeft, ligt de procesregie over het terugwerken naar school bij de school. Wanneer het passend is, kan een andere partij deze rol nemen.
  Leerplicht kan de procesregie pakken wanneer het proces stagneert. Wanneer een kind geen schoolinschrijving heeft, ligt de procesregie bij leerplicht indien het kind GEEN vrijstelling heeft en bij de gemeentelijke toegang indien het kind WEL een vrijstelling heeft. Zowel de samenwerkingsverbanden als leerplicht treden op als 'critical friend' richting scholen als het gaat om het opstellen van OPPs, het tijdig inschakelen van externe partners (meldingsbereidheid) en het naleven van de zorgplicht in bredere zin.

- Een onafhankelijk arts geeft bij een verzoek tot leerplichtvrijstelling advies. Bij een negatief advies geeft leerplicht geen vrijstelling af. De onafhankelijk arts neemt in principe altijd de visie mee van het betreffende samenwerkingsverband over het onderwijsperspectief van de leerling. Bij enig onderwijsperspectief volgens het SWV, volgt in principe een negatief advies.[3] Daarnaast geeft de onafhankelijk arts in principe een negatief advies, wanneer:

  > Een PO-leerling binnen een jaar kan toegroeien naar onderwijs.
  > Een VO-leerling binnen een jaar kan toegroeien naar onderwijs, minimaal in een klein groepje (4 à 5 leerlingen) in een onderwijs of onderwijs-zorg gecombineerde setting.

[2] Het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) voert de leerplichttaken en de doorstroomfunctie uit voor de Leidse regio, de Duin en Bollenstreek en Kaag en Braassem; de gemeente Alphen aan den Rijn voert leerplichttaken uit voor zowel gemeente Alphen aan den Rijn als de gemeente Nieuwkoop. De doorstroomfunctie wordt voor beide gemeenten uitgevoerd door de gemeente Gouda.
[3] De arts is volgens de wet onafhankelijk. Het is nog niet wettelijk vastgelegd dat het advies van het SWV wordt meegenomen. Ouders mogen dit weigeren.

2. Inclusief, passend en zo nabij mogelijk.

- Het onderwijs is in de basis verantwoordelijk voor het organiseren van passend onderwijs.
- Elke school heeft een **contactpersoon binnen het lokale (jeugd)team** om vroegtijdig mee op te kunnen trekken. Wanneer een jeugdige meer nodig heeft werken we middels de methode integraal arrangeren. In het OPP van de school is beschreven wat wordt ingezet en waar jeugdhulp nodig is om aanvullend te ondersteunen. De contactpersoon vanuit het lokale (jeugd)team is hier altijd bij betrokken.
- In Holland Rijnland wordt **Jeugdhulp op school** collectief ingezet op het gespecialiseerd onderwijs.
- Indien er vanwege wachtlijsten een overbruggingsperiode nodig is zijn gemeente en het onderwijs ieder vanuit hun wettelijke verantwoordelijkheden aan zet. Zo is het onderwijs verantwoordelijk voor een passende onderwijsplek (dit kan ook een plek zijn ter overbrugging) en de daarmee gemoeide kosten. Indien begeleiding ingezet wordt als gevolg van het ontbreken van passende jeugdhulp komen de kosten in principe voor rekening van de gemeentelijke jeugdhulp.
- Door ontwikkelingen groeit de maatschappelijke **vraag naar inclusiever onderwijs**. Hier werkt het onderwijs de komende jaren naar toe. Door de maatschappelijke vraag om en het toewerken naar inclusiever onderwijs kan het voorkomen dat jeugdigen met een grote zorgbehoefte in het regulier onderwijs worden geholpen/opgevangen, omdat ouders en de onderwijsprofessionals (school en SWV) vinden dat dit de beste plek is. Soms is dan structureel of voor een lange periode begeleiding nodig. In dit soort situaties kan zowel het onderwijs als de gemeente een extra investering doen.

Hiervoor gelden dan de volgende leidende principes:

- Er vindt **regelmatig een tussentijdse evaluatie** plaats, zowel over het onderwijsgedeelte als over de inzet van begeleiding (zie ook kaders begeleiding).
- In de basis gelden voor Holland Rijnland de ‘Kaders begeleiding’ van maximaal 52 uur in een half jaar. Indien langdurige of zelfs structurele ondersteuning nodig is kan afgeweken worden van de **kaders begeleiding**. Voorwaarde hierbij is dat door een school en het SWV een **passend onderwijsarrangement** wordt ingezet, **waar de ondersteuning vanuit jeugdhulp aanvullend op is**. Op den duur kunnen meer jeugdigen die voorheen in het gespecialiseerd onderwijs zaten gebruik maken van het (meer inclusieve) regulier onderwijs. Begeleiding is dan aanvullend op onderwijsaanbod, wat past bij de meer complexe ondersteuningsvraag van de jeugdige. Dit onderwijsaanbod dient op den duur concreet omschreven te zijn in het profiel van de school, zodat het financieel gewaardeerd en betaald kan worden vanuit de gemeenschappelijke onderwijsmiddelen vanuit de SWV-en.

3. Samenwerken aan een integraal aanbod voor jeugdigen in zorg en binnen een onderwijszorgarrangement

- Samenwerkingsverbanden en hun schoolbesturen en gemeenten geven gezamenlijk vorm aan het organiseren van **initiatieven in de regio** waar jeugdigen toe kunnen groeien naar het volgen van onderwijs op school óf onderwijs en/of educatie op de zorglocatie vanuit het principe van leerrecht.

- Gemeenten en samenwerkingsverbanden zorgen samen voor **vloeiende overgangen tussen dagbesteding/dagbehandeling, zorg-onderwijs-combinaties en school**. Hierbij is integraal arrangeren het uitgangspunt.

- Als het niet lukt om tot een oplossing te komen, dan wordt opgeschaald via een nog op te stellen escalatieladder4 die wordt opgenomen in de handreiking voor professionals.

- **De samenwerking tussen de verschillende ketenpartners is fundamenteel voor het vormgeven van vloeiende overgangen tussen onderwijs en zorg**. Toch is het van belang om in deze samenwerking te weten wat van elkaar te verwachten als het gaat om de hulp en het onderwijs aan jeugdigen op een zorglocatie of in een onderwijszorgarrangement. Hieronder zijn deze rollen op hoofdlijnen verwoord.

Rol onderwijs

Als jeugdigen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school kunnen, biedt de school van inschrijving een onderwijsprogramma op maat aan. Op basis van de beleidsregel rond maatwerk onderwijstijd wordt afgeweken van het minimum aantal uren onderwijstijd. School maakt een OPP en zorgt dat tijdig het samenwerkingsverband, het lokale (jeugd)team en externe ketenpartners worden aangehaakt. Vanuit de beleidsregel rond maatwerk onderwijstijd biedt de school van inschrijving onderwijs op de daglocatie. De school heeft dan regie op het proces / traject om in gezamenlijkheid te werken aan de opbouw van onderwijs. Alleen als een jeugdige een vrijstelling heeft, ligt het initiatief voor contact met het onderwijs bij de toegang of de zorgaanbieder.

Rol gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor de inzet van jeugdhulp als bedoeld in het handelingsdeel van het OPP en voor het organiseren van het lokale (jeugd)team. Ook geeft de gemeente, via Leerplicht, uitvoering aan de thuiszittersaanpak.

- Lokale (jeugd)team: de contactpersoon zorgt in een vroegtijdig stadium voor het inschakelen van een jeugdhulpaanbieder. Deze medewerker is verantwoordelijk voor het organiseren van de nazorg die eventueel op de school geleverd moet worden als jeugdigen terugkeren vanuit dagbehandeling of dagbesteding.

- Leerplicht: Draagt zorg voor de thuiszittersaanpak. Wat er van het Regionaal Bureau Leerrecht (RBL) of Leerrecht Alphen aan den Rijn/ Nieuwkoop verwacht mag worden op het gebied van thuiszitters is hier uiteengezet.

[4] Afspraken over naar welke functionaris wordt opgeschaald als professionals met integraal arrangeren niet komen tot een oplossing voor een jeugdige. Deze escalatieladder wordt in de regionale werkgroep onderwijs-jeugdhulp opgesteld. In deze werkgroep zijn zowel samenwerkingsverbanden, gemeenten als leerplicht vertegenwoordigd.

Rol jeugdhulpaanbieders

Naast de regierol die scholen vanuit de beleidsregel rond maatwerk onderwijstijd hebben (zie rol onderwijs), is er ook voor jeugdhulpaanbieders een belangrijke rol toebedeeld ten aanzien van leerlingen die (tijdelijk) niet naar school kunnen. De door gemeenten in Holland Rijnland gecontracteerde jeugdhulpaanbieders hebben een inspanningsverplichting om de samenwerking met onderwijsinstellingen te optimaliseren. De jeugdhulpaanbieder richt zich op het borgen van de persoonlijke leerlijn voor de jeugdige en geeft terugkoppeling aan het onderwijs over de voortgang. De jeugdhulpaanbieder stemt met de bij de jeugdige betrokken school af over de opbouw van onderwijs. De regie over de opbouw van onderwijs ligt bij het onderwijs. Partijen zorgen samen voor een vloeiende overgang en maken afspraken over het moment waarop de jeugdige weer start met onderwijs volgen in een OZA of op school en het moment waarop de dagbesteding/dagbehandeling wordt gestopt. Aanbieders kondigen minimaal 6 weken van tevoren aan als een behandeling stopt. De jeugdhulpaanbieders onderschrijven en handelen in lijn met de leidende principes die gemeenten en onderwijs overeenkomen.

4. Partnerschap en regievoering

Indien de problematiek van de jeugdige om een gezamenlijke inspanning vraagt op het niveau van Holland Rijnland, organiseren gemeenten en onderwijs dit aanbod samen, we stemmen de besteding van onderwijs- en zorgmiddelen op elkaar af. Discussies over financiering staan de uitvoering van de oplossing niet in de weg.

Gemeentegrenzen en grenzen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs mogen geen belemmering vormen voor het bieden van ondersteuning. Om te werken vanuit partnerschap en regievoering is het nodig te weten waar de verantwoordelijkheden liggen. In onderstaand schema staan de Wet Passend Onderwijs en Jeugdwet beschreven. In de handreiking zullen de rollen, taken en verantwoordelijkheden verder gespecificeerd worden.

Wet Passend Onderwijs (1-1-2014)

Doel

- Voor elke jeugdige een plek passend bij de behoeften.
- Een gewone school waar dat kan, een speciale school waar dat moet.
- Scholen kunnen onderwijs op maat bieden.
- Kwaliteit van de leerling staat centraal, niet de beperking.
- Geen langdurig thuiszitters.

Taken

- Het bieden of organiseren van een passende onderwijsplek voor elke leerling.
- Het bieden van basisondersteuning.
- Het bieden van aanvullende ondersteuning.

Jeugdwet (1-1-2015)

Doel

- Meer preventie en benutten eigen kracht en sociaal netwerk.
- Normaliseren en participeren.
- Minder specialistische hulp.
- Betere samenwerking rond gezinnen, 1G1P1R.

Taken

- Toegang en triage organiseren.
- Rechtstreeks jeugdhulp bieden na verwijzing door arts.
- Consultatie voor professionals.
- 24/7 beschikbaarheid bij crises.

5. Samen steeds beter worden

- We **faciliteren en monitoren de regionale samenwerking**, bieden ruimte voor experimenten en bevorderen kansengelijkheid. Op deze manier steken we in op een **lerende benadering**. We werken waar mogelijk datagedreven.
- Samen steeds beter worden lukt als **kennisontwikkeling, -deling en leren van elkaar** vanzelfsprekend is. We faciliteren trainingen om dit te oefenen in de praktijk. Kennis bij de professionals van integraal arrangeren en wet- en regelgeving en verantwoordelijkheden van onderwijs en jeugdhulp is van groot belang.
- We volgen landelijke ontwikkelingen (o.a. vanuit ministerie OCW & VWS) en sluiten waar mogelijk gezamenlijk aan bij landelijke kennisnetwerken.
- We beseffen dat we vraagstukken over kosten niet zomaar zullen oplossen, maar dat het wel belangrijk is om **elkaars perspectieven te leren kennen** en de **dilemma's te blijven agenderen**. We spreken met elkaar een plek af om te evalueren hoe het in de praktijk gaat.

In samenwerking met:

samenwerkende gemeenten jeugdhulp Holland Rijnland

Samenwerkingsverband VO/VSO Midden-Holland & Rijnstreek

Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek

Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs regio Leiden

PASSEND ONDERWIJS SWV Rijnstreek

passend primair onderwijs regio Leiden

Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin-en Bollenstreek

Regionaal Bureau Leerrecht

mborijnland